

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/173032,Archiwum-Pelne-Pamieci-Roch-Piatkowski-bohater-Akcji-Bollwerk.html>

26.04.2024, 19:04

Archiwum Pełne Pamięci: Roch Piątkowski - bohater Akcji Bollwerk

Największą akcją sabotażową przeprowadzoną w Wielkopolsce przez polskie podziemie była Akcja Bollwerk (niem. Bastion). W nocy z 20 na 21 lutego 1942 r. żołnierze Związku Odwetu podpaliли niemieckie magazyny w porcie rzeczonym nad Wartą w Poznaniu. Spłonęły w nich zapasy materiałów wojennych (m.in. 5 tys. opon samochodowych) i zaopatrzenie dla Wehrmachtu (m.in. ciepła odzież zebrana w Rzeszy dla żołnierzy niemieckich walczących na froncie wschodnim). Niemcy oszacowali straty na ponad 1 milion reichsmarek. W rzeczywistości były one nawet trzy razy większe. Akcję przeprowadzili żołnierze z Lotnego Oddziału Dywersji Bojowej pod dowództwem starszego sierżanta Michała Garczyka ps. „Kuba”. Jego zastępcą był plutonowy Roch Piątkowski ps. „Janek”, jedyny uczestnik akcji, który przeżył wojnę.

Celem Akcji Bollwerk było zniszczenie niemieckich zapasów wojennych przechowywanych w magazynach portowych, zanim zostaną wysłane na front wschodni. Akcję należało przeprowadzić tak, aby Niemcy nie poznali przyczyny zniszczenia magazynów, czyli nie dowiedzieli się o sabotażu. Równie istotne było uniknięcie aresztowań wśród organizatorów i wykonawców operacji oraz uniknięcie niemieckiego odwetu na ludności cywilnej. Z tych względów podjęto decyzję o upozorowaniu samozapłonu materiałów palnych zgromadzonych w magazynach. Miało to doprowadzić do ich pożaru i zniszczenia.

Polscy konspiratorzy pracowali w niemieckich firmach na terenie portu jako wartownicy i stróże magazynów z zaopatrzeniem dla Wehrmachtu. Dzięki temu mieli dostęp do całego portu i niezbędne informacje, aby skutecznie przeprowadzić akcję. Zgodnie z planem upozorowano samozapłon w jednym z magazynów. Ogień szybko się rozprzestrzenił i objął cały port dzięki przygotowaniu przez konspiratorów tzw. „ścieżek ogniowych”. Pożar w magazynach wybuchł około godz. 2:00 w nocy 21 lutego, a ok. 7:00 rano pojawiła się straż pożarna. Ognia nie udało się ugasić i magazyny portowe spłonęły.

Niemiecka policja kryminalna stwierdziła, że przyczyną pożaru było zwarcie instalacji elektrycznej. Gestapo przeprowadziło jednak własne śledztwo. Wiosną 1942 i 1943 roku uczestnicy Akcji Bollwerk zostali aresztowani. Wśród nich znalazł się Roch Piątkowski będący w grupie, która dokonała podpalenia portu.

Roch Piątkowski został osadzony w Forcie VII, gdzie wielokrotnie poddawano go brutalnym przesłuchaniom. Nie zdradził jednak kolegów i nie powiedział nic o akcji. Życie uratował mu jego dowódca, Michał Garczyk „Kuba”. Podczas przesłuchań zaprzeczył jakoby Roch Piątkowski brał udział w akcji w porcie i dokonał podpalenia magazynów. Mimo to,

Piątkowski został jesienią 1943 r. deportowany do obozu koncentracyjnego. W październiku trafił do Mauthausen. Potem przebywał jeszcze w dwóch innych obozach, gdzie doczekał końca działań wojennych. Kim był bohater Akcji Bollwerk?

Urodził się 12 lipca 1909 w Chrzastowie, powiat Śrem. Ukończył szkołę podstawową w Binkowie oraz gimnazjum w Poznaniu. W 1930 roku rozpoczął służbę wojskową w 7 Batalionie Telegraficznym. Tutaj, w 1931 roku ukończył półroczny kurs w Szkole Podoficerskiej. Do 1939 pełnił nadterminową i zawodową służbę jako podoficer w Kompanii Telegraficznej 14 Dywizji Piechoty.

W 1939 wziął udział w kampanii wrześniowej jako dowódca plutonu konnego. 25 września dostał się do niemieckiej niewoli. Jednak już 15 października udało mu się uciec. W czasie okupacji pracował w fabryce baterii i akumulatorów „Centra” w Poznaniu jako portier w oddziale wyrobów metalowych. Działal w konspiracji. Był żołnierzem Lotnego Oddziału Dywersji Bojowej i jednym z tych, którzy w udanej operacji sabotażowej zniszczyli niemiecki port rzeczny w Poznaniu.

Po wojnie Roch Piątkowski razem z rodziną zamieszkał w Szczecinie, gdzie otworzył sklep spożywczy. W 1950 roku oddał go na rzecz handlu uspołecznionego. Sam rozpoczął pracę jako referent zaopatrzeniowy w spółdzielni pracy. Zmarł 2 lipca 1979 roku.

Fotografie pochodzą z akt o sygn. IPN Po 1289/343, IPN Po 1289/433 – materiały przekazane przez Bożenę Woźniak (spuścizna po dr. Marianie Woźniaku, pracowniku Instytutu Zachodniego w Poznaniu) oraz IPN Po 1376/1 – materiały dot. Rocha Piątkowskiego przekazane przez Elżbietę Janasz.

dr Paweł Głuszek, Oddziałowe Archiwum IPN w Poznaniu

Dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach projektu [Archiwum Pełne Pamięci](#).

Archiwum Peine
Pamięci: Roch
Piątkowski – bohater
Akcji Bollwerk

Archiwum Peine
Pamięci: Roch
Piątkowski – bohater
Akcji Bollwerk

Archiwum Peine
Pamięci: Roch
Piątkowski – bohater
Akcji Bollwerk

Archiwum Peine
Pamięci: Roch
Piątkowski – bohater
Akcji Bollwerk

Archiwum Peine
Pamięci: Roch
Piątkowski – bohater
Akcji Bollwerk

Archiwum Peine
Pamięci: Roch
Piątkowski – bohater
Akcji Bollwerk